

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО СТРАХУВАННЯ

У статті досліджено основні напрями розвитку страхового законодавства, обумовлені прийнятим 16 березня 2016 року Верховною Радою України за основу проектом Закону «Про страхування». Визначено, що проект Закону «Про страхування» комплексно регулює відносини у сфері страхування, а саме: у страхуванні, перестрахованні, посередницькій діяльності у страхуванні та спрямований на адаптацію вітчизняного страхового законодавства до *acquis communautaire*.

До основних новел, передбачених проектом Закону «Про страхування», віднесено: 1) розширений страховий глосарій; 2) визначення переліку суб'єктів страхової та перестрахової діяльності; 3) врегулювання окремого ліцензування перестрахової діяльності як виключного виду господарської діяльності; 4) розмежування понять страхова діяльність та страхова операція; 5) детальна регламентація договірних відносин у страхуванні та перестрахованні; 6) створення на страховому ринку саморегулювних організацій страховиків, участь у яких стає обов'язковою.

Визначено, що терміни «страховик», «перестраховик» є узагальнювальними і позначають: 1) суб'єктів, які мають право здійснювати страхову/перестрахову діяльність; 2) сторону договору страхування/перестраховування, яка надає страхову/перестрахову послугу. Для визначення правового статусу суб'єктів страхової та перестрахової діяльності запропоновано вживати терміни «страхова компанія», «перестрахова компанія», «філія страхової компанії».

Ключові слова: страхування, перестраховування, страхове законодавство, страхова компанія, перестрахова компанія.

Кологойда О. В.

доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Пріоритетним завданням законодавства, що регулює страхову діяльність, є забезпечення захисту майнових інтересів страхувальників та інших учасників страхових правовідносин, стабільність страхового ринку як важливого сегменту фінансово-економічної системи держави.

Питання правового регулювання страхової діяльності досліджувались у працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених правознавців та економістів: В. Д. Базилевича, А. О. Бойка, О. Д. Заруби, Л. Н. Клоченка, М. В. Мниха, С. С. Осадця, Н. Б. Пацурії, В. К. Райхера, К. Г. Семенової, В. І. Серебровського, Т. В. Татаріної, К. Є. Турбіни, А. І. Худякова та інших. У зазначених дослідженнях розглядалися поняття і порядки здійснення страхової та перестрахової діяльності,

поняття, види і правовий статус її учасників, напрями вдосконалення страхового законодавства.

Чинний Закон України «Про страхування» не відображає сучасного стану економіки України й розвитку страхових відносин. Це вимагає системних змін і приведення його норм у відповідність до положень, розроблених Міжнародною організацією у сфері нагляду за страховою діяльністю (IAIS) та директив Європейського Союзу, удосконалення моніторингу діяльності страховиків та посилення контролю за дотриманням страховиками вимог щодо забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості, державного регулювання у сфері страхового посередництва, запровадження європейських стандартів щодо класифікації ризиків у страхуванні, удосконалення порядку ліцензування страховиків, підвищення вимог до формування регулятивного капіталу, запровадження міжнародних норм корпоративного управління та пруденційного нагляду, підвищення захисту страхувальників, розвитку довгострокового страхування життя [1].

З цією метою 31 березня 2016 року Верховна Рада України прийняла за основу Проект Закону України «Про страхування» (реєстр. № 1797-1) [2] (далі — Проект Закону «Про страхування»). Цей закон розроблений комітетом з питань фінансової політики і банківської діяльності відповідно до Комплексної програми розвитку фінансового ринку України на 2015–2020 роки (проект) і спрямований на адаптацію вітчизняного страхового законодавства до

acquis communautaire. Він враховує базові рекомендації Директиви Ради 73/239/ЄЕС «Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень стосовно започаткування та ведення діяльності прямого страхування, іншого, ніж страхування життя» від 24 липня 1973 року [3], Директиви 2005/68/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 листопада 2005 року про перестраховання [4], а також Директиви 98/78/ЄС та 2002/83/ЄС, Директиви 2009/138/ЄС Європейського парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року «Про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестраховання включаючи платоспроможність II» [5].

Мета цієї статті — дослідити основні напрями розвитку страхового законодавства, запропоновані проектом Закону «Про страхування», виходячи з концепції єдності страхового законодавства, що комплексно регулює відносини у сфері страхування, а саме: у страхуванні, перестрахованні, посередницькій діяльності у страхуванні.

До прогресивних новел проекту Закону «Про страхування» треба віднести:

1. Розширення термінологічного глосарію (ст. 1 проекту Закону «Про страхування»), який містить 48 термінів, зокрема, аквізиційні витрати, актуарій, брокерська винагорода (комісія), вигодонабувач, витрати на ведення справи, перестраховання, перестрахова діяльність, перестрахова виплата, перестрахова премія (платіж, внесок), посередницька діяльність у страхуванні, пруденційні

нормативи, регулятивний капітал, страховий випадок, страховий ризик тощо, що важливо для уніфікації страхової термінології та захисту інтересів клієнтів страховиків в уникненні різного тлумачення однакових термінів суб'єктами страхової діяльності у правилах та договорах страхування.

2. Визначення кола суб'єктів страхової діяльності, до яких віднесено страховиків, перестраховиків, страховиків-нерезидентів та філії страховиків-нерезидентів і суб'єктів перестрахової діяльності, до яких віднесено перестраховиків — страховиків, страховиків-нерезидентів, філії страховиків-нерезидентів.

Страховиками визнаються фінансові установи, створені у формі акціонерних товариств згідно з Законом України «Про акціонерні товариства» з урахуванням особливостей, передбачених законом, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності (ст. 1, ч. 1 ст. 8 проекту Закону «Про страхування») і філії страховиків-нерезидентів, що мають видану в установленому законодавством порядку ліцензію (ліцензії) на провадження страхової (перестрахової) діяльності (ст. 1, 51 проекту Закону «Про страхування»). Розробники проекту Закону «Про страхування» визначають у пояснювальній записці, що обмеження організаційно-правової форми страховика формою акціонерного товариства здійснюється з метою забезпечення публічності страховика за рахунок підвищених законодавчих вимог до розкриття інформації акціонерними товариствами. Проте анало-

гічних обмежень немає в директивах ЄЕС, які визначають перелік організаційно-правових форм, що застосовуються країнами ЄС до страховиків та перестраховиків, а також можливість використання цими компаніями організаційно-правової форми європейської компанії (SE) (ст. 5 р. II Директиви 2005/68/ЄС, ст. 8 Директиви 73/239/ЄЕС та ст. 6 Директиви 92/49/ЄЕС).

Перестраховиком (цесіонером) визначається страховик, страховик-нерезидент, який відповідно до умов договору перестраховування має обов'язок здійснити перестрахову виплату.

У вітчизняному страховому законодавстві терміни «страховик», «страховик-резидент», «страховик-нерезидент», «страхова компанія», «страхова організація» вживаються як синоніми для позначення суб'єкта страхової діяльності — юридичної особи, яка має ліцензію на здійснення страхової діяльності (ст. 2 Закону України від 7 березня 1996 р. «Про страхування» [6]). Так, термінами «страхова компанія» та «страхова організація» оперує Закон України від 12 липня 2001 року «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [7], визначаючи страхові компанії одним із видів фінансових установ (ст. 1), а страхові організації — як суб'єктів, які здійснюють страхування довічних пенсій за рахунок коштів накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (п. 25 ч. 1 ст. 28). Господарський кодекс України [8] (далі — ГК України) визнає право страхової організації надавати банківську гарантію

(ст. 200 ГК України) та обов'язок страховиків передавати частину своїх коштів для формування єдиного страхового фонду публічної застави (ч. 1 ст. 201 ГК України). Вочевидь мається на увазі один і той самий суб'єкт господарювання — страхова компанія. Натомість у ч. 1 ст. 352 ГК України суб'єктами страхової діяльності визначає спеціально уповноважені державні організації (приміром страхові організації загальнообов'язкового державного пенсійного та соціального страхування) та суб'єктів господарювання (страховиків).

Натомість, слід зазначити, що терміни «страховик», «перестраховик» є узагальнювальними; вони позначають: 1) суб'єктів, які мають право здійснювати страхову діяльність на території України; 2) сторону договору страхування/перестраховання, яка надає страхову/перестрахову послугу (ч. 2 ст. 353 ГК України, ст. 2 Закону України «Про страхування»). Правовий статус суб'єктів страхової та перестрахової діяльності характеризують терміни «страхова компанія», «перестрахова компанія», «філія страхової компанії».

Проект закону «Про страхування» визначає умови здійснення страхової діяльності філією страховика-нерезидента на території України, визначаючи вимоги щодо створення та управління філією, кваліфікаційні вимоги до директора і заступника директора філії страховика-нерезидента (ст. 50), умови реєстрації філії страховика-нерезидента на території України (ст. 52) та порядок ліцензування страхової (перестрахової) діяльності філії страховика-нерезидента (ст. 51).

3. Класифікацію на галузі та види страхування відповідно до рекомендації Директиви Ради 73/239/СЕС.

4. Врегулювання можливості здійснення перестрахової діяльності:

а) як виду професійної діяльності, що здійснюється страховиками на підставі ліцензії на здійснення страхової діяльності та страховиками-нерезидентами, які мають право здійснювати перестрахову діяльність відповідно до законодавства держави, в якій вони зареєстровані. Частина 2 ст. 42 проекту Закону «Про страхування» визначає, що ліцензія на провадження страхової діяльності дає право приймати та передавати ризики у перестраховання за всіма ризиками класів страхування, зазначені в ліцензії. Аналіз норм проекту Закону «Про страхування» свідчить, що такий вид діяльності можуть здійснювати страховики (резиденти та нерезиденти), філії страховиків-нерезидентів. Саме так урегулює здійснення перестрахової діяльності на підставі ліцензії на здійснення страхової діяльності чинне законодавство України, яке передбачає ліцензування тільки страхової діяльності (ч. 1 ст. 34 Закону «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» та ст.ст. 6, 17, 36 та ін. Закону «Про страхування»). Відповідно до ст. 2 Закону України «Про страхування» предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування, перестраховання і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

Сучасний ринок перестраховання України представлений винятково

універсальними страховими компаніями, для яких перестраховування є одним із видів страхової діяльності. Спеціалізовані перестрахові компанії («VAB RE» («Лідер Ре»), «Європоліс», «Скіфія Ре», «Українська перестраховальна компанія») виявились неконкурентоспроможними й були повністю витіснені з вітчизняного страхового ринку;

б) як виключного виду професійної діяльності. Частина 2 ст. 42 проекту Закону «Про страхування» визначає, що діяльність із перестраховування може бути винятковим видом діяльності страховика і здійснюватись на підставі ліцензії на провадження перестрахової діяльності, яка дає право на прийняття у перестраховування будь-якого ризику з класів страхування, визначених у статті 6 проекту Закону «Про страхування».

Суб'єктами перестраховування як виняткового виду професійної діяльності є перестраховики — страховики, які отримали ліцензію на здійснення перестрахової діяльності, та філії страховиків-нерезидентів, які мають право здійснювати перестрахову діяльність відповідно до законодавства держави, в якій вони зареєстровані. При цьому відповідно до Директиви 2005/68/ЄС їхню діяльність врегульовано на тих самих принципах, що й діяльність страховиків, якщо спеціальні вимоги не визначено законом.

Окремі фахівці для позначення даної групи суб'єктів перестрахової діяльності пропонують використовувати термін «професійний перестраховик» [9, с. 53; 10, с. 108; 11]. Вважаю, що такий термін недоцільно

закріплювати в законодавстві і можна використовувати лише з публіцистичною метою, адже критерій «професійності» означає здійснення діяльності «на професійних засадах», тобто певні підвищені — спеціальні кваліфікаційні вимоги, які висуваються до суб'єктів певного виду професійної діяльності. Створюється враження, що є непрофесійні перестраховики, або те, що страховик, який також здійснює перестрахову діяльність, здійснює її на непрофесійних засадах.

Директива 2005/68/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 листопада 2005 року про перестраховування вживає для позначення компаній, винятковим видом діяльності яких є перестраховування, термін «спеціалізовані перестрахові компанії». Поява спеціалізованих перестрахових компаній та розмежування функцій між страховими та перестраховими компаніями дасть можливість створити необхідні умови для формування самостійного перестрахового ринку, який буде здатен акумулювати значні за розмірами ризику [12, с. 353].

Пропоную визначити в Законі «Про страхування» види професійної діяльності на страховому ринку, до яких віднести: страхову діяльність, перестрахову діяльність та посередницьку діяльність у перестрахованні. Суб'єкти такої діяльності (страховики, перестраховики, страховики-нерезиденти та філії страховиків-нерезидентів, філії перестраховиків-нерезидентів, суб'єкти, які здійснюють посередницьку діяльність у страхуванні та перестрахованні)

є професійними учасниками страхового ринку.

4. Розмежування понять страхова діяльність та страхова операція (ст. 3 проекту Закону «Про страхування»). До страхової діяльності належать страхові операції та операції, безпосередньо пов'язані зі страхуванням.

До страхових операцій проект Закону «Про страхування» відносить:

1) укладення та виконання договорів страхування, перестраховання;

2) визначення розміру страхових премій, аквізиційних та інших витрат на ведення справи;

3) обслуговування заяв про здійснення страхової виплати на підставі укладених договорів, зазначених у пункті 1;

4) проведення оцінювання ризику щодо договорів страхування (перестраховання);

5) здійснення страхових (перестрахових) виплат відповідно до укладених договорів страхування (перестраховання);

6) формування технічних резервів у порядку, визначеному уповноваженим органом;

7) розміщення та управління коштами технічних резервів.

До операцій, безпосередньо пов'язаних зі страхуванням, належать:

1) посередництво страховика в укладанні договорів страхування (перестраховання) на користь іншого страховика;

2) надання кредитів (позик) страховиками, які здійснюють страхування життя, страховальникам, які уклали договори, що належать до класів страхування життя відповідно до вимог закону;

3) здача в оренду майна, включеного до складу активів, призначених для покриття технічних резервів;

4) набуття та відчуження прав, отримання та продаж об'єктів, набутих страховиком (перестраховиком) у зв'язку з виконанням договору страхування (перестраховання);

5) здійснення контролю за дотриманням страховальниками або застрахованими особами їхніх обов'язків та правил безпеки щодо об'єкта, який перебуває під страховим захистом, передбачених договором або загальними умовами страхування;

6) надання консультаційних послуг, навчання з метою підвищення кваліфікації, розроблення спеціалізованого програмного забезпечення, пов'язані зі страховими операціями;

7) проведення регресних процедур та процедур звернення стягнення за зобов'язаннями страховальника;

8) визначення причин та обставин випадкових подій, що мають ознаки страхового випадку;

9) визначення суми шкоди та обсягу відшкодувань та інших виплат за договорами страхування;

10) визначення вартості об'єкта страхування;

11) операції, спрямовані на запобігання зростанню або зменшенню наслідків страхових випадків чи фінансування цих операцій із фондів, визначених у статті 108 проекту Закону «Про страхування»;

12) управління активами, що приймаються до розрахунку наявного регулятивного капіталу.

5. Значна увага в проекті закону «Про страхування» (розділ II) приділяється договору страхування та

перестраховання як основному ненормативному джерелу правового регулювання страхової та перестрахової діяльності. Страхові та перестрахові відносини виникають і регламентуються винятково на підставі та відповідно до договору страхування/перестраховання. На підставі закону, іншого нормативно-правового акта чи на інших підставах, з якими закон пов'язує настання правових наслідків, страхові та перестрахові відносини виникати не можуть.

З метою захисту прав та законних інтересів страхувальників проект Закону «Про страхування» досить детально регламентує договірні відносини у страхуванні та перестрахованні. Він дає визначення договору страхування, договору перестраховання, визначає форму та зміст договорів страхування та перестраховання, порядок укладання договорів страхування і перестраховання, особливості договорів особистого, пенсійного страхування, страхування життя, здоров'я, співстрахування та групового страхування, права та обов'язки сторін договору страхування, умови та порядок здійснення страхових виплат, підстави для відмови від здійснення страхової виплати, відповідальність страховика за невиконання страхового відшкодування, підстави припинення договору страхування та визнання його недійсним, умови запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму (ст.ст. 12–37).

Проект Закону «Про страхування» передбачає обов'язок страховика забезпечити реєстрацію всіх укладе-

них договорів страхування (ч. 2 ст. 12 проекту Закону «Про страхування»). Умови страхування повинні бути визначені в договорі страхування (ч. 3 ст. 12 проекту Закону «Про страхування»), що спрямовано на обмеження практики страхових компаній включати до договору страхування відсилочні норми до правил страхування.

6. Стаття 10 проекту Закону «Про страхування» передбачає право страховиків утворювати спілки, асоціації та інші об'єднання для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів та виконання спільних програм, участь у яких може бути як добровільною, так і обов'язковою для здійснення окремих видів страхування (Моторне (транспортне) страхове бюро України, Ядерний страховий пул, Аграрний страховий пул). Новелою проекту Закону «Про страхування» є норма статті 11, яка передбачає створення на страховому ринку саморегульвних організацій страховиків — об'єднань, що представляють страховиків та філії страховиків-нерезидентів під час проведення ними страхової діяльності на території України та здійснює делеговані уповноваженим органом повноваження. Участь у саморегульвній організації стає обов'язковою умовою здійснення страхової діяльності на території України. Аналогічні об'єднання створені й діють на фондовому ринку України (ст. 48, 49 Закону України від 23.02.2006 р. «Про цінні папери та фондовий ринок» [13]). Кількість таких саморегульвних організацій на страховому ринку на відміну від фондового не обмежена.

7. Розділ VII проекту Закону «Про страхування» регулює діяльність страхових посередників. Страховими посередниками визнаються страхові агенти; страхові агентства та страхові брокери, внесені до Державного реєстру страхових посередників; страхові та/або перестрахові брокери — нерезиденти, які в установленому порядку повідомили про намір здійснювати діяльність на території України (ч. 1 ст. 78 проекту Закону «Про страхування»). Зазначена норма відображає класичний підхід, поширений у вітчизняному законодавстві (зокрема, у главі 31 ГК України) щодо поєднання посередницької та представницької (агентської) діяльності.

Пропоную в проекті Закону «Про страхування» розмежувати представницьку, посередницьку та допоміжну діяльність у страхуванні. Представницька діяльність у страхуванні — це діяльність страхових агентів від імені за дорученням і за рахунок страховика щодо реалізації частини його страхової діяльності — надання страхової послуги, а саме, надання консультацій, пропонування, підготовки, укладання та супроводження договорів страхування. Посередницька діяльність у страхуванні — це діяльність страхових та перестрахових брокерів щодо надання посередницьких послуг від імені страхувальника або від власного імені, за дорученням і за рахунок страхувальника з метою укладання договору страхування та отримання страхового відшкодування за договором у разі настання страхового (перестрахового) випадку.

Надання консультацій, виконання інших підготовчих робіт для укла-

дення договорів страхування та/або перестраховання чи укладення таких договорів і допомоги в адмініструванні й виконанні таких договорів, зокрема, участь у розслідуванні в разі настання страхового випадку та врегулюванні збитків, що здійснюються страховиком або працівниками страховика, не вважається посередницькою діяльністю (ч. 2 ст. 78 проекту Закону «Про страхування»). Зазначену діяльність пропоную визначити в проекті Закону «Про страхування» як допоміжну діяльність у страхуванні — підприємницьку діяльність, яка здійснюється аварійними комісарами, диспашерами, аджастерами, сюрвеєрами, актуаріями, суб'єктами професійної оціночної діяльності, асистуючими компаніями та іншими особами, які не перебувають у трудових відносинах із страховиком та надають послуги від імені страховика або від власного імені, за дорученням і за рахунок страховика щодо забезпечення надання ним страхової послуги, а саме оцінювання страхового ризику, супроводження й виконання договорів страхування (перестраховання), розрахунку та виплати страхового відшкодування, а також надання пов'язаних зі страховою транспортних, медичних, технічних та інших послуг.

8. Окремий розділ IV проекту Закону «Про страхування» встановлює вимоги до системи корпоративного управління страховика. Враховуючи те, що страховики створюються виключно у формі акціонерних товариств згідно з Законом України «Про акціонерні товариства» (ч. 1 ст. 8 проекту Закону «Про страхування»),

значений розділ та розділ X, які регулює вимоги до платоспроможності страховика, включає положення, що визначають особливості створення та діяльності органів управління і контролю страховика. До таких норм належать: погодження уповноваженим органом кандидатур на посаду керівника виконавчого органу та головного бухгалтера страховика (ч. 3 ст. 53 проекту Закону «Про страхування»), кваліфікаційні вимоги та обмеження на суміщення для осіб, що обіймають посади керівника та членів виконавчого органу страховика, головного бухгалтера, внутрішніх аудиторів, членів наглядової ради, зовнішнього аудитора; вимоги щодо формування виконавчого органу за участю незалежних членів, кількість яких має перевищувати третину (ст. 56 проекту Закону «Про страхування»), вимоги до забезпечення платоспроможності страховика в частині регулювання вимог до мінімального регулятивного капіталу страховика (ст. 105) та формування технічних резервів (ст. 106), умови забезпечення платоспроможності філії страховика-нерезидента (ст. 107). Треба звернути увагу на те, що проект Закону «Про страхування» пропонує відійти від усталеної у вітчизняному законодавстві практики регулювання мінімального розміру статутного капіталу, запроваджуючи серед вимог до платоспроможності страховиків (перестраховиків) вимоги до мінімального регулятивного капіталу.

Контроль за набуттям «істотної участі» обмовлений впливом акціонерів на страховика з метою недопу-

щення неплатоспроможності страховика. Порогові значення пакетів акцій 25%, 50%, 75%, переходу власності на які вимагає попередній дозвіл уповноваженого органу, зумовлені особливостями вітчизняного корпоративного законодавства та законодавства про захист економічної конкуренції.

9. Детальне врегулювання особливостей реорганізації та ліквідації страховика, передання страхового портфеля, документів та відомостей системи персоніфікованого обліку застрахованих осіб, а також коштів технічних резервів за договорами, що належать до класів страхування життя в разі ліквідації або реорганізації страховика, здійснення тимчасової адміністрації страховика (розділ 6 проекту Закону «Про страхування»), загальні засади створення Фонду страхових гарантій (ст. 108 проекту Закону «Про страхування»).

10. Розділ IX проекту Закону «Про страхування» визначає порядок здійснення державного нагляду за страховою (перестраховою) і посередницькою діяльністю у сфері страхування, зокрема, завдання та повноваження уповноваженого органу, види порушень законодавства у сфері страхування та заходи впливу, що застосовуються уповноваженим органом за їх вчинення.

Перспективи подальших наукових досліджень передбачають аналіз правових аспектів окремих видів страхових правовідносин, зокрема, відносин страхування відповідальності посадових осіб органів управління господарського товариства.

Список використаних джерел:

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України про страхування від 06.02.2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53904.
2. Про прийняття за основу проекту Закону України про страхування : Постанова Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 16. — Ст. 176.
3. Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень стосовно започаткування та ведення діяльності прямого страхування, іншого, ніж страхування життя : Директива Ради 73/239/ЄЕС від 24 липня 1973 р. // Official Journal. — 1973. — L 228, 16 August. — P. 3–19.
4. Про перестраховання : Директива 2005/68/ЄС Європейського парламенту та Ради від 16 листопада 2005 року // Official Journal. — 2005. — L 323, 12 Sept. — P. 1–50.
5. Про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестраховання включаючи платоспроможність II : Директива 2009/138/ЄС Європейського парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року // Official Journal. — 2009. — L 335/1, 17 Dec.
6. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 18. — Ст. 78.
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 1. — Ст. 1.
8. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.
9. Волошина А. П. Поява в Україні професійних перестраховиків — закономірність! / А. П. Волошина // Страхова справа. — 2005. — № 2 (18). — С. 52–54.
10. Кнейслер О. В. Проблеми й перспективи розвитку професійного ринку перестраховання в Україні / О. В. Кнейслер // Фінанси України. — 2012. — № 11. — С. 108–117.
11. Веретнов В. Формування інституту професійних перестраховиків в Україні: необхідність та доцільність [Електронний ресурс] / В. Веретнов. — Режим доступу : http://insbizz.blogspot.com/2009/11/blog-post_3181.html.
12. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації : моногр. / О. В. Козьменко, С. М. Козьменко, Т. А. Васильєва та ін. — Суми : Університет. книга, 2011. — 388 с.
13. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 13. — Ст. 857.

Кологойда А. В. Основные направления реформирования законодательства Украины о страховании

*В статье исследованы основные направления развития страхового законодательства, обусловленные принятием 16 марта 2016 Верховной Радой Украины за основу проекта Закона «О страховании». Определено, что проект Закона «О страховании» комплексно регулирует отношения в сфере страхования, а именно: в страховании, перестраховании, посреднической деятельности в страховании и направлен на адаптацию отечественного страхового законодательства к *acquis communautaire*.*

К основным новеллам, предусмотренным проектом Закона «О страховании», отнесены: 1) расширенный страховой глоссарий; 2) определение перечня субъектов страховой и перестраховочной деятельности; 3) урегулирование отдельного лицензирования перестраховочной деятельности как исключительного вида хозяйственной деятельности; 4) разграничение понятий «страховая деятельность» и «страховая операция»; 5) детальная регламентация договорных отношений в страховании и перестраховании; 6) создание на страховом рынке саморегулируемых организаций страховщиков, участие в которых является обязательным.

Определено, что термины «страховщик», «перестраховщик» являются обобщающими и обозначают: 1) субъектов, имеющих право осуществлять страховую деятельность; 2) сторону договора страхования/перестрахования, которая предоставляет страховую/перестраховочную услугу.

Для определения правового статуса субъектов страховой и перестраховочной деятельности предложено употреблять термины «страховая компания», «перестраховочная компания», «филиал страховой компании».

Ключевые слова: страхование, перестрахование, страховое законодательство, страховая компания, перестраховочная компания

O. V. Kolohoida. The Main Directions of the Ukrainian Insurance Legislation Reform

*The main directions of the Ukrainian insurance legislation's development are studied in the article. They are caused by the fact, that the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Draft Law of Ukraine "On Insurance" on March 16, 2016. The draft comprehensively regulates relations in the insurance sphere, namely the insurance, the reinsurance and the insurance intermediation activity. It is aimed to adapt the Ukrainian insurance legislation to the *acquis communautaire*.*

The main novels have been provided by the draft "On Insurance", are include: an extended glossary of insurance terms; the determination of the insurance and reinsurance business subjects; the settlement of the reinsurance activity's licensing as an exceptional type of the business activity; the differentiation of the insurance activity and the insurance transaction concepts. The insurance transactions and transactions directly connected to the insurance are belong to the insurance activity; the detailed regulation of the insurance and reinsurance contractual relations; the establishment of insurers self-regulatory organization and the mandatory participation in them.

The author has determined that the terms "insurer" and "reinsurer" are generalizing and mean: entities engaged in the insurance/ reinsurance activity; a side of the insurance/reinsurance contract, that provides insurance/reinsurance service.

It has been proposed to use the terms "the insurance company", "the reinsurance company", "the insurance company branch" to determine the legal status of the insurance and reinsurance business entities.

The author has proposed to delineate the representative, intermediary and the supporting insurance activities in the draft "On Insurance".

The requirements for the minimum regulatory insurers (reinsurers) capital among the solvency requirements have been provided in the draft.

Key words: insurance, reinsurance, insurance law, the insurance company, reinsurance company.